

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1606/2022
15.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бојан Томић, адвокат из ..., против туженог „Железнице Србије“ а.д. Београд, чији је пуномоћник Љиљана Попадић, адвокат из ..., ради поништаја решења, враћања на рад и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца и туженог „Железнице Србије“ а.д. Београд изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2885/20 од 27.01.2021. године, у седници одржаној 15.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2885/20 од 27.01.2021. године у делу става првог изреке, којим је потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 3745/18 од 05.09.2019. године, исправљена решењем тог суда П1 3745/18 од 25.05.2020. године, којом је усвојен тужбени захтев за поништај као незаконитог решења о отказу уговора о раду, делу става другог изреке којим наложено туженом „Железнице Србије“ а.д. Београд да тужиоца врати на рад и на послове и радне задатке кондуктера у домицилној станици ..., у делу става трећег изреке којом је обавезан тужени „Железнице Србије“ а.д. Београд да тужиоцу накнади штету, са припадајућим доприносима за пензијско и инвалидско осигурање и у делу става четвртог изреке, којим је обавезан тужени „Железнице Србије“ а.д. Београд да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка са припадајућом затезном каматом.

ОДБАЦУЈУ СЕ, као недозвољене, ревизија тужиоца и ревизија туженог, у преосталом делу, изјављене против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2885/20 од 27.01.2021. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3745/18 од 05.09.2019. године, која је исправљена решењем тог суда П1 3745/18 од 25.05.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца па је поништено као незаконито решење туженог „Железнице Србије“ а.д. Београд број .. од 16.04.2014. године о отказу уговора о раду тужиоца и анекс број 4 уговора о раду означеном бројем .. од 10.02.2014. године,

закључен између тужиоца и туженог ради измене одредби уговора о раду број ... од 05.02.2023. године, закљученог између истих уговорних страна. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и наложено је туженима „Железнице Србије“ а.д. Београд и АД „Србија воз“ Београд да тужиоца солидарно врате на послове и радне задатке кондуктера у домицилној станици ... са пуним радним временом, односно на друге послове који одговарају његовој стручној спреми. Ставом трећим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно исплате за период од априла 2014. године до августа 2017. године, појединачно одређене месечне износе са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, све ближе наведено у том ставу изреке, те да за исти период тужени „Железнице Србије“ а.д. Београд Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање уплати целокупне доприносе за пензијско и инвалидско осигурање тужиоца. Ставом четвртим тужиоца, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 290.250,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате.

Апелациони суд у Београду је пресудом Гж1 2885/20 од 27.01.2021. године, ставом првим изреке, одбио као неосновану жалбу туженог „Железнице Србије“ а.д. Београд и потврдио пресуду Првог основног суда у Београду П1 3745/18 од 05.09.2019. године, која је исправљена правноснажним решењем истог суда П1 3745/18 од 25.05.2020. године, у ставу првом изреке, у делу става другог изреке којим је усвојен тужбени захтев и наложено туженом „Железнице Србије“ а.д. Београд да тужиоца врати на рад и на послове и радне задатке кондуктера у домицилној станици ..., у делу става трећег изреке којом је обавезан тужени „Железнице Србије“ а.д. Београд да тужиоцу за период од априла 2014. године до августа 2017. године исплати појединачне месечне износе са затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, као и у делу којим је обавезан овај тужени да Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање тужиоцу и у делу става четвртог изреке, којим је обавезан тужени „Железнице Србије“ а.д. Београд да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 290.250,00 динара са затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, није дозвољено проширење тужбе у односу на АД „Србија воз“ Београд. Ставом трећим изреке, укинута је пресуда Првог основног суда у Београду П1 3745/18 од 05.09.2019. године, исправљена решењем истог суда П1 3745/18 од 25.05.2020. године, у делу става другог изреке, којим је обавезан тужени АД за железнички превоз путника „Србија воз“ Београд да тужиоца врати на рад на послове и радне задатке кондуктера у домицилној станици ... са пуним радним временом, односно на друге послове који одговарају његовој стручној спреми, у преосталом делу става трећег изреке и у делу става четвртог изреке у односу на туженог АД за железнички превоз путника „Србија воз“ Београд. Ставом четвртим изреке, укинута је пресуда Првог основног суда у Београду П1 3745/18 од 05.09.2019. године, исправљена решењем истог суда П1 3745/18 од 25.05.2020. године, у преосталом делу става другог изреке и тужба је у делу захтева да се обавезе тужени „Железнице Србије“ а.д. Београд да тужиоца врати на друге послове који одговарају његовој стручној спреми одбачена. Ставом петим изреке, одбијени су захтеви тужиоца и туженог „Железнице Србије“ а.д. Београд на накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, ревизију су благовремено изјавили тужилац, против ставова другог и трећег изреке, због битне

повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права и тужени „Железнице Србије“ а.д. Београд, побијајући пресуду у целости, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији туженог, на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23), Врховни суд је оценио да ревизија туженог изјављена против дела става првог (који се односи на поништај решења о отказу уговора на раду), другог и трећег изреке, у односу на туженог „Железнице Србије“ а.д. није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу на неодређено време код туженог „Железнице Србије“ а.д. Београд по основу уговора о раду од 05.02.2003. године, са пратећим анексима, на пословима кондуктера. Овим уговором у тачки 13. алинеје 1. и 5. предвиђено је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако запослени својом кривицом изврши повреде радних обавеза и то ако неблаговремено или несавесно или немарно извршава радне обавезе утврђене законом, прописом, општим актом, појединачним актом и тим уговором, односно ако својим понашањем на раду или у вези са радом послодавцу наноси штету или умањује углед. Оспореним решењем туженог „Железнице Србије“ а.д. Београд од 16.04.2014. године, тужиоцу је отказан уговор о раду због повреде радних обавеза утврђених у тачки 13. алинеја 1. и 5. уговора о раду уз образложење да 19.01.2014. године у возу број .. на релацији ... – ... није издавао возне карте свим путницима, односно издавао је возне карте за краће релације од оних на којима су путници путовали, а осим тога од путнице ББ на име наплате возне карте узео је 100,00 динара, а није испоставио возну карту, чиме је поступио супротно одредбама члана 48. и 49. Упутства 161 о поступицима при превозу путника и пртљага. Доношењу овог решења, претходило је упозорење којим је тужилац писаним путем упозорен на постојање отказног разлога, које упозорење је тужилац примио и на наводе се изјаснио негирајући их. Чињенице на основу којих је тужиоцу стављена на терет повреда радне обавезе утврђене су на основу контроле воза број ..., која је извршена 19.01.2014. године. Ову контролу извршили су транспортно – комерцијални контролор станице ... и шеф станице ..., након које контроле је од ових лица сачињена пријава против тужиоца. Приликом вршења контроле, ова лица се нису потписала на матице возних карата (на првој празној карти у блоку карата), нити су сачинили записник о контроли, који по правилу потписују контролори и кондуктер. Пре доношења оспореног решења о отказу уговора о раду, тужени је 18.02.2014. године тужиоцу уручио понуду за закључење анекса уговора о раду. Као разлог је наведено да је послове кондуктера тужилац обављао неквалитетно и недовољно савесно и чинећи повреде радне обавезе из уговора о раду, да је због тога против њега поднета дисциплинска пријава и поведен иследни поступак, због чега се до окончања иследног поступка распоређује на послове чувара гардеробе станице ... са местом рада у станици ..., како то стоји у достављеној понуди. Анекс уговора о раду број 4 тужилац је са туженим закључио 18.02.2014. године, а њиме је измењена тачка 3. уговора о раду, тако што је одређено да запослени обавља послове чувара гардеробера – манипуланта станице ..., са местом рада у станици ..., с тим да ће се анекс примењивати од 10.02.2014. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиоца усвојио налазећи да је поступак контроле воза у којој је тужени утврдио чињенице о постојању повреде радне обавезе од стране тужиоца, извршен мимо акта који регулише тај поступак, односно противно члану 52. Упутства 161 туженог. Наиме, у поступку контроле није фиксиран тренутак контроле и могућност срањивања броја издатих карата са бројем путника у конкретном возу, лице које је вршило контролу није било контролор у моменту када је иста вршена и није уписана контрола у матицу обрасца карата. Стога по становишту суда резултати тако обављене контроле не могу имати за последицу отказ уговора о раду тужиоцу. Како одлука о захтеву за враћање на рад зависи од основаности одлуке о поништају решења о престанку радног односа тужиоца, то је усвојен и тужбени захтев тужиоца у делу у коме је тражено да се обавезе тужени да тужиоца врати на рад, као и да му се накнади штета због изгубљене зараде.

Другостепени суд је на основу одредбе члана 383. став 3. Закона о парничном поступку одржао расправу и на основу резултата изведених доказа утврдио чињенично стање на које је применио одредбу члана 179. став 1. тачка 2. Закона о раду и потврдио првостепену пресуду којом је усвојен тужбени захтев за поништај решења о отказу уговора о раду, накнаду штете и враћање на рад и радне задатке које је обављао.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је правилно применио материјално право кад је одлучио да тужбени захтев тужиоца усвоји у целисти.

Одредбом члана 179. став 1. тачка 2. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 75/14) прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца и то ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе, утврђену општим актом или уговором о раду, као и ако запослени не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца, односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца.

Тачком 13. алинеја 1. уговора о раду закљученог између странака, предвиђено је да пословац може запосленом да откаже уговор о раду ако својом кривицом изврши повреде радних обавеза и то ако неблаговремено или несавесно или немарно извршава радне обавезе утврђене законом, прописом, општим актом, појединачним актом и тим уговором, а у алинеји 5. ако својим понашањем на раду или у вези са радом послодавцу наноси штету или умањује углед.

У конкретном случају, није утврђена истинитост чињеница на којима је заснован отказни разлог. Наиме, ове чињенице, чију истинитост је тужилац оспорио, утврђене су у поступку контроле који није прописно спроведен, па није доказано да је тужилац учинио повреду радне обавезе која му је стављена на терет, што решење туженог о отказу уговора о раду чини незаконитим.

Правна последица правноснажне судске одлуке о поништају одлуке о престанку радног односа применом члана 191. став 1. Закона о раду је накнада штете у висини изгубљене зараде и других примања које запосленом припадају по закону, општем акту и уговором о раду и уплати доприноса за обавезно социјално осигурање, па је

правилно усвојен и захтев за исплату изгубљених зарада уз уплату доприноса за обавезно социјално осигурање. Правна последица је и повраћај тужиоца као запосленог на рад, па је насупрот ревизијским наводима, правилна одлука суда о враћању тужиоца на рад. Притом, насупрот ревизијским наводима, решење о отказу уговора о раду донео је тужени „Железнице Србије“ а.д. Београд, као послодавац, па је без утицаја чињеница да је у међувремену дошло до статусне промене код овог туженог.

Без утицаја је указивање у ревизији на постојање солидарне одговорности туженог и АД „Србија воз“ Београд које као друштво стицалац, након статусне промене туженог, обавља делатност превоза робе и путника, јер евентуално постојање солидарности не искључује постојање обавезе на страни туженог.

Одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против ставова другог и трећег изреке другостепене пресуде, и о ревизији туженог у преосталом делу, Врховни суд је закључио да ревизије нису дозвољене.

Одредбом члана 420. став 1. Закона о парничном поступку, прописано је да странке могу да изјаве ревизију и против решења другостепеног суда којим је поступак правноснажно окончан.

Тужилац је ревизију изјавио против решења којим се не дозвољава проширење тужбе у односу на треће лице и против решења којим је укинута првостепена пресуда у односу на то лице, па како је реч о решењима којима се поступак правноснажно не окончава, ревизија тужиоца није дозвољена.

Према одредби члана 441. Закона о парничном поступку, ревизија је дозвољена у парницама у споровима о заснивању, постојању и престанку радног односа. Ван ових радних спорова, ревизија није дозвољена, осим уколико се тужба не односи на новчано потраживање, када се примењује општи режим допуштености овог правног лека, према вредности предмета спора (члан 403. став 3.).

Тужени ревизијом у преосталом делу, побија одлуку о поништају анекса уговора о раду на основу кога је распоређен на друго радно место, па како предмет тражене правне заштите није заснивање, постојање и престанак радног односа, следи да ревизија туженог није дозвољена.

Из наведених разлога, на основу одредбе члана 413. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**